

Památník národního písemnictví Literární fond Břetislav Hůla Tisky a výstřižky

Čechoslovan z roku 1917, fotokopie

- [Čechoslovan č. 7](#); 19. 2. 1917; „Ani za války nemlčí musy“; podepsán Jaroslav Hašek.
- [Čechoslovan ???](#); Recenze divadelního představení „Směry života“ od F. X. Svobody, se kterou se v Kyjevě představil dne 12. 2. 1917 divadelní spolek „Jan Amos Komenský“; podepsán J. H.
- [Čechoslovan č. 3](#) V rubrice „Různé zprávy“ je informace o vydání kalendáře „Velký Čechoslovan“ pro rok 1917, kde publikoval své práce i Jaroslav Hašek: „Po přísaze českého vojáka v Rakousku“ a „Nároky na samostatnost zemí českých ve světle ruského práva“ (pod pseudonymem Dr. Vladimír Stanko).
- [Čechoslovan č. 43](#) „Manifestace prvního pluku na památku tříletého jubilea vystoupení československého revolučního vojska“, kde hovořil i sekretář plukovního výboru br. Jaroslav Hašek.
- [Čechoslovan č. 41](#) Není jasné, proč tento snímek Břetislav Hůla pořídil, protože na něm není žádná Haškova práce, ani se zde o něm nepíše. Možná proto, že je zde publikována báseň Rudolfa Medka.

ČESKOSLOVENSKÉ VOJSKO.

Ani za války nemlčí musy.

U českých pluků na frontě povstala celá řada nových druhů časopisů, jakýchsi válečných novin, pěstujících nejen domácí, fekl bych rotný humor, ale znázorňujících též celý myšlenkový postup českého vojáka, jeho vřonci lásku k vlasti, vyjádřenou verší i prosou.

Je to hračka prostého, skromného kvítí. V neklidném, nervosním životě dneška, v neobyčejné rozptýlenosti sterými dojmy okamžiků, takových několik čísel, ležících před námi, jest duševním osvěžením. Je to čtení sváteční, milá, měkká.

Jednou, v klidu domova bude třeba sebrat všechny časopisy, psané našimi vojáky na frontě a zařadit je důstojně do českého tisku, neboť poznání historie takových časopisů je tolik, jako poznání sílu ducha českého vojáka v periodě české revoluce.

U pluku Jana Žižky z Trocnova sluší hledat původ těchto psaných časopisů; tam sledovat lze též velké rozmach v tomto zcela novém odvětví literatury.

O časopise „Táborita“, o němž psalo se též v ruských novinách, jsme se již zmínili.

Článek tento věnován jest jinému časopisu, jehož název „Jiskra“ svědčí o snaze dáti projev vlastním individualním zápasu, kterým snaží se prorazit na světlo.

U téhož pluku vycházel časopis „Palcát“, vydávaný rotnou kanceláří. „Palcát“ tloukl do roty a zanikl. K útěše jeho nešťastných vydavatelů citujeme: „Dějiny žurnalistiky jsou velkou mohyloou nejuslechtilějších pracovníků.“

Vydavatel „Palcátu“ před jeho tragickým zánikem se vyjádřil, že „Palcát“ nemůže vycházet, poněvadž mu byly ukradeny myšlenky. Budiž mu tedy věčná paměť!

Na časopise „Jiskra“ není však vidět, že by trpěl nějakou literární krizí, která tak ošemetně zakroutila krk časopisu, vydávanému rotnou kanceláří.

Snaží se přinést drobným humorem radost ze života do té truchlivé melancholie maoruské vesnice, v níž pluk leží.

Je na bíledni, že při tom nemůže se obejít bez satirické narážky na vnitřní poměry u roty, a to je přec také filosofickou posilou čtenářů.

Odehod oblíbeného bratra poručíka provází na př. slovy:

Odešel náš bratr poručík, vzpomínek tolik
péro avádí.

My zvykli naň a on nám také zvyk
a měli jsme jej všichni tolik rádi.
Tak už to, brachu, na tom světě chodí,
nám bratr odešel, zůstalo — Blahorodí!

Opravdu pěkná, jemná ironie, která týká se vnitřních poměrů v rotě. Časopis jejich zejména jemně kritikuje pisáka z kanceláře, kteří bndou asi i u nás stejně pyšní, takže je ironicky časopis nazývá pány a denšičky z kanceláře pálpány. Ironicky obrací se časopis i proti policejní komandě.

Časopis ozdoben akvarely, provedenými opravdu pěkně „skutečným malířem“, který vzdychá v jednom článku: „Základem kultury duševní, je kultura hmotná, chceme-li malovat, musíme mít „krásku“ nebo peníze na ni (ale ne, aby vám, hříšníci, napadl český význam toho slova).“

Dále stěžuje si redakce na nedostatek nejdůležitějších základních prostředků k vydávání časopisu: „Chceme-li psát, je třeba mít papír a tužku, pero, inkoust.“ A vyzývá proto čtenáře: „Je-li v rotě nějaký osel, sem s ním, uděláme z něho pergamen. Ví-li někdo, jak se dělají tužky a barvy z ničeho, třeba pomocí sugesce nebo hypnosy, nechť nás přijde všechny hypnotisovat.“

A dále otevřeně píše: „Víte, to je tak, kdybychom tolik neútočili na pány v kancelářích, on by sem tam nějaký ten „deklipapír“ z čaje byl také pro nás, ale když

jame takoví rebelanti, to se přece neami „shora“ podporovati. Vyzýváme proto všechny lidi dobré vůle, kdo můžete, pomozte jakkoliv a čimkoliv, kdo souhlasíte s naším postupem, projevte nám svůj zájem byť i prázdnou kapsou — a budete vidět, jak „Jiskra“ bude vypadat.

Desetikopejkové dary se scházejí. V pokladně je již rubl 20 kopéjek a redakce upozorňuje: „Revise pokladny. Všichni bratři, kteří přispěli na náš časopis, mohou v každý čas nahlédnout v pokladni knihu a kasa zrevidovati.“

V tom je gesto, kterého si nemůže jistě dovoliti Banka pro země rakouské.

Při všech nedostatecích vypadá dobře svou uměleckou úpravou a v čísle 3. přichází s úplným programem:

1. Pobaviti sebe i čtenáře v dlouhých chvílích časů.

2. Zaznamenávati, pokud síly naše stačí, vše, co se děje mezi námi a v nás v této historické době.

3. Konečně měli jsme jiskru naděje, že týdeník náš povede aspoň některé bratry k trošce duševní činnosti, k povzbuzení, že výsledkem jeho bude lepší pochopení bratrství a tím i lepší poměr mezi námi všemi navzájem.

Vtípů a žertů k pobavení nám bohda scházet nikdy nebude. Vtípem a žertem hojí se dobře malé nedostatky, jichž máme všichni dost a dost.“

Další program jest výzvou k bratrské kázni u českého vojáka.

„Jiskra“ snaží se všemi silami povzbuditi hochy.

Reprodukuje z čísla 4. básničku Crispa Jun. „Kdyby tak tatík Žižka vstal“.

Kdyby náš tatík Žižka vstal,
již by se více něhechtal,
jen usmál by se trochu,
že ne na mouchy plácačky,
však v ruce ruské bouchačky
má tieče českých hochů.
Kdyby tak tatík Žižka vstal,
zas píseň by nám zazpíval
svých božích bojovníků.
Jen palcátem by zamával,
a než se nadáš, již by stál
on v čele našich šiků.

„Jiskra“ je orgán všestranný. Aby zabránila tomu, by naši hoši přilís se zadívali do očí chochlůšek a nezapomněli na „zaňatí“, upozorňuje své čtenáře na slova Vrchlického: „Ženské plémě, plémě hadí, koho hladí, toho zradí.“

Proto také nepřijímá zamilovaných veršů, neboť nepovažuje taková hrdličí cukrování za vhodné v době, kdy třeba se připravovat na boj s Němci.

Crispus Jun. v básni „Modlitba českého vojáka“ v 2. čísle „Jiskry“ výrazně vypisuje lásku českého dobrovolníka k vlasti.

Můj bože neznámý, já v této době těžké
se k Tobě s modlitbou svou obracím.
Dej bože vítězství, dej věci české!
Dej nadšení v mou mysl, dej sílu do
mých paží,
dej na tisíce bratří a zapuď od nás
zradu!

Ať na prvé vždy dlíme čestně stráží.
Já neprosím o návrat do své chatky,
já neprosím Tě o své zdraví, žití,
já neprosím ni o objetí matky....
Jen o to prosím, bože nade všemi:
Dej to, že mám-li zemřít v boji,
dej, abych padl v naší české zemi.
A nad Prahou až slavně vzejdou časy,
o českém vojsku vyprávět až budou
matky.

Já budu slyšet vše pod dmonci mi se
klasy....

Čtete ty verše a cítíte neskonalou lásku k těm dobrým hochům na frontě. To jsou ti Les chevaliers délibérés (Smělí rytíři) z allegorické básně starého Franconze Oliviera de la Marche.

Opakují ještě jednou, že v neklidném, nervosním životě dneška jsou přestě řádky oněch ručně psaných časopisů čtením svátečním, poněvadž přicházejí s fronty a jsou

od českých vojáků, kteří povznášeli se nad nízkou úroveň malicherných politických sporů a jdou se zbraní v ruce osvobodit vlast.

Jaroslav Hašek.

Knihovna českých dobrovolců u doplňovacího praporu v B..... Naši dobrovolci u Česko-slovenského střel. doplňovacího praporu v B..., učinili první kroky k založení rozsáhlejší knihovny. Dosavadní sbírka knih reprezentuje již slušný počet svazků z literatury české, ruské, polské, francouzské a anglické. Po zřízení divadla je to druhý potěšitelný čin našich dobrovolců. Česká zahraniční veřejnost je povinna všimati si života našich předních strážců také s hlediska výchovného. — Tuto pozornost projeví nejlépe tím, když věnuje české knihy, bez nichž se může obejít, dobrovolcké knihovně. — Knihy s poznámkou: „Pro knihovnu českých dobrovolců v B....“ možno složit v redakci „Čechoslovana“, kde si je dobrovolci vyzvednou.

Bratřím dělníkům závodův pro státní obranu v Taganrogu.

Střelec Jana Žižky z Trocnova vzdávájí Vám, drazí bratři, vřonci dík za vánoční podárky.

Vzpomínka od přátel bývá vždy milá, ale obzvláště milá je vzpomínka od lidí, kteří posvětili síly své dosažení jednoho společného cíle. My vojíní uznáváme Vaši práci pro státní obranu za právě tak důležitou, jako obranu samu. Vy pracujete na tom, aby bratrská ruská armáda byla zaopatřena všemi nutnými prostředky k zápasu s odvčkým našim nepřitelem, vy pracujete tím také, abychom i my, bojující po boku bratří Rusů, mohli odplatiti svým utlačovatelům za všechny křivdy a bezpráví, jež od věků na nás páchali.

V této těžké pro náš národ době tím více je třeba společné a usilovné práce všech sil národních, vzájemné podpory pracovníků v poli i v týlu a udržování duševních svazků, pojících všechny členy československého národa na Rusi v jeden mohutný celek.

Děkujeme Vám, bratři, tím srdečněji, poněvadž víme, že utrhli jste si z perně zasloužené mzdy, abyste nám těžkou službu českého vojáka pokud možno ulehčili a zpříjemnili. Mnoho dostalo se nám důkazů lásky krajanské v této době a jsme hrdi na to, že práce naše je všeobecně uznávána a že čeští zajatci i týloví pracovníci svou účinnou prací na prospěch všeslovanských cílů sverně s armádou zjednávají dobré jméno národu československému před tváří mohutného, slovanského Ruska.

Buďte ujištěni, že ten úděl osvobozovací práce, který nám je přidělen, bude námi s Vaší pomocí a mravní podporou správně a dobře vykonán.

Přejem Vám, bratři, aby i práce Vaše byla úspěšna a přispěla ku zdaru naší ideje a k vítězství nad společným nepřitelem všeho Slovanstva.

Na zdar!

Střelec pluku Jana Žižky z Trocnova.

PŘEHLED BOJIŠTĚ.

Německo-rakouská fronta.

Bitevní činnost po celé frontě nepatrná.

Na Stochodu a severně železniční trati Tarnopol—Zloczów pokusily se menší oddíly nepřitele i přiblížiti se k ruským posicím. Uvitány dělostřelbou, vrátily se do svých okopů.

V kalncemském rayoně rižského oddílu zvýšena dělostřelecká činnost.

Rumunská fronta.

Žádné události zvláštního významu. Severovýchodně Dorna-Vatry shroutily se útočné vlny nepřitele v uzavírací palbě ruských linií.

Po celé frontě hlídkové srážky.

Turecká fronta.

Na kavkazské frontě oživené dělostřelecké boje.

U Petra-Kale Turci, pokusivše se o výpad, zahrání ruským protiútokem.

V Mezopotamii na levém břehu Tigridu východně Kut-el-Amariy Turci ustupují s velkými ztrátami.

Kancelář
jednatelská a sprostředkovací
V. AMBROŽ & Spol.,
KIJEV,
Бессарабска, Носовъ пер. 4.

46

Sprostředkování koupě a prodeje surovin,
potřeb. strojů a výrobků průmyslu pivovar-
ského, cukrovarnického, mlynářského a j.

let. — Ve Vidni zemřel 1. ledna t. r. po krátké nemoci vynikající sokolský pracovník, náčelník župy dolnorakouské Ant. Z y k a, insp. spol. priv. rak. uher. dráhy ve věku 56 let. — V Jindřichově Hradci náhle skonala J. Vl. Hora, ředitel měst. úřadů, býv. poslanec. — V Praze zemřel dv. rada Karel Krejčí. — 14. ledna zemřel v Praze A. Cervinka, šéf hodinářské velkořady K. Suchý a synové. — V Cástavi zemřel 19. ledna učitel měšť. školy Klim. Cermák, chvalně známý svým bádáním v oboru starožitnosti slovanských, zejména českých. — V Nuslicích zemřel 16. t. m. J. Staněk, majitel První Nuselské knitiiskárny. — Na Král. Vinohradech zemřel J. Mathanser, akad. malíř v 70 roce.

Z TISKU.

Projev českých zajatců gen. Živkovičovi. V O-
děse vycházející „Slovenski Jug“ uveřejnil
s povolením vojenské censury zajímavý dopis,
ježž dostal generál-adjutant M. Živkovič od
Čechů a Slováků, nalézajících se v ruském zajetí.
V dopise se praví:

Pane generále!
Zajatí důstojníci Čechové a Slováci, naléza-
jící se v Caričyně, sjednoceni plamennou touhou
pomoci své milé vlasti, jež stěná pod hrubým, ne-
lidským jhem Rakousko-Uherska, posílají Vám
pozdrav a nejlepší blahopřání.

Slavná srbská armáda bratrsky přijala do
svých řad naše české dobrovolníky, bojující po
boku chrabřích jihoslovanských vojinů za svo-
bodu, právo a spravedlnost.

Mnozí čeští dobrovolníci, vstoupivši do řad
srbské armády, padli smrti chrabřích a prolili
svou krev za bratrský srbský národ, jenž podal
celému světu příklad lásky k vlasti.

Ve své řeči k srbskému sboru, generále, pro-
nesené Vámi 21. září, řekl jste tato slova: „Po-
můžeme bratrsky Čechům a Slovákům v boji za
jich svobodu, jak oni pomáhají nám bojovat za
naši.“

Rekl jste, generále, že „cilem boje proti ne-
návisnému nepříteli je nejen osvobození jihoslo-
vanských zemí, ale i svoboda Čechů a Slováků.“
Potvrdil jste, generále, že jedním z velkých ú-
kolů nynější hrozné války je osvobození českých
a slovenských zemí z rakousko-maďarského
jařma.

Přijměte, generále, naše srdečné díky za
krásná i drahá nám slova.

My zajatí důstojníci Čechové a Slováci v
Caričyně vše si přejeme, aby byla úspěšnou
práce našich národních činitelů i aby výsledkem
jejím byla česká vojska, která by společně se
slavnou ruskou armádou i chrabřivými jihoslovan-
skými družinami dosáhla konečného cíle — vi-
tězství nad nepřitelem.

Známe svou povinnost a vykonáváme ji: pů-
jdeme do boje za spásu a osvobození naší dráhé
vlasti, za svobodu a nezávislost našeho národa.

Rok 1917 musí být rokem vítězství Slo-
vanstva!

Přejeme chrabré jihoslovanské armádě, v je-
jíž řadách bojují také naši čeští bratři, z celého
srdce vítězství nad nepřitelem, osvobození slav-
ného Srbska i sjednocení všech Jihoslovanů.

Ještě jednou prosíme Vás, generále, přijati
naše nejlepší a srdečné blahopřání!

Moskevským Čechům a Slovákům. „Útro Rosii“
uveřejnilo tento, redakci zasláný dopis plukovníka
N. P. M a m o n t o v a:

Prvopřestolná Moskva jeví se jedním z nej-
nejvýznamnějších středisk osvozoovacího hnutí.
Pod stěny nejstarší ruské svatyně — Kremle,
tak připomínajícího Hradčany, nalezli útočiště ve
dnech válečné bouře mnozí čeští a slovenští čí-
nitelé. V Moskvě zrodila se první česko-sloven-
ská družina, jež sloužila za základ při vytvoření
česko-slovenské střelecké brigády, jádra budoucí
národní armády.

Svazek mezi dobrovolníky Čechy i Slováky,
vstoupivšími do řad střeleckých pluků česko-
slovenského vojska a Moskvou neochabuje, nýbrž
upevňuje se každým dnem prožívané námi velké
dějinné doby.

Nanejvyšší srdečné přijetí, projevené mi mo-
skevským Česko-slovenským komitétem i spol-
kem, i štědré jich dary dobrovolníkům, střelcům
Jana Zizky, navždy upevní těsný duševní svazek
mezi národní armádou a syny národa, pracujícími
pro její dobro. Odjížděje z Moskvy, odnáším si
nezahleditelné dojmy upřímného přijetí a zprávy
o mladém, česko-slovenské armádě na valných hro-
madách moskevských Čechů a Slováků, plného
bratrské lásky a všeobecné důvěry. Bude mi
štěstím sdíletí svým soudruhům v boji pozdravy a
blahopřání moskevských Čechů a Slováků, obo-
dávající je k novým činům, k nové neúnavné práci
pro všeobecné dobro, i prosím věřiti, že střelci
Jana Zizky nebudou šetrni života, nebudou lito-
vatí práce, nerastaví se před jakýmkoli překá-
kami na cestě k obrodě svobodného a silného sa-
mostatného česko-slovenského státu, spojeného
s velkou Rusí těsnými svazky krevního slovan-
ského příbuzenství a bezmeznou vděčností za ne-
ocenitelnou podporu jejich státoverných snah, i
založeného na nerozlučné vzájemné přičetnosti
bratrských rovnoprávných národů — českého a
slovenského. — Na zdar!

N. P. M a m o n t o v.

Divadelní odbor spolku „Jan Amos Komenský“
v Kijevě. V neděli dne 19. února t. r. za pří-
nou noremních dnů se nehraje. Za to se dáva na
všeobecnou žádost ve středu dne 22. února
ra podruhé „Cokoládová prince-
zna“ od Paula Gaulta, jako lidové
představení při snížení cenách. Doufáme, že ct.
obecenstvo i představení ve všední den pořádaná
pocí hoinou návštěvou. — Na neděli 26. února
připravuje se znamenitá fraška se zpěvy „Kněž-
na Pepička“ od O. Fastrá. — Předpro-
dej lístků během týdne v obchodu fy Barák
a Vaná. Fundukle je vská 10. v ne-
děli dop. od 10—12 a večer od 6 v Nár. Audito-
rii. — Prosíme všechny P. T. příznivce našeho
nějaké divadelní hry, aby nám je laskavě zapí-
čili k vypsání.

Směry života. Hra o třech dějstvích
napsal F. X. Svoboda. Režisér J.
Novák. Sehráno divadelním odborem spolku
„Jan Amos Komenský“ v Kijevě, v Nár. Audito-
rii v neděli dne 12. února 1917. Co v prvé řadě
charakterizuje moderní drama F. X. Svobody, je
především oslabení a takřka postupné ochromení
vnějšího děje, pak velice zřejmá snaha vniknouti
hloub do vědomí lidského a věnovati větší část
děje mravním záhadám. Stěti a neštěstí lidí roz-
hoduje se v těsné světnici, kolem stolu v domá-
cím kruhu. Milujeme, trpíme, působíme bolesti ve
svém koutě, v uzavřeném kruhu. Dav však
žádá a chce viděti odehrávati se něco na jevišti.
Dav chce býti dojmán hromadně. Tu pak není
sebe hlubších slov, která by nás neomrzela, ne-
měnila nic na situaci, nesměřují-li k provedení
rozhodného konfliktu. Proto také obecenstvo
dbalo při této Svobodově hře některého vnějšího
dojmu, působícího komicky a nepátralo po tom, že
Svoboda vrhl se s rozkoší do všech problémů ča-
stné morálky a že jeho „Směry života“ sestoupily
hloub do lidského vědomí a že snaží se podat da-
leko výtržný zápas protilehlých vášní. Padesát
procent obecenstva hru nepochopilo a smálo se
při nejsilnějších scénách, plných tragiky. — Sou-
kupová, vdova a soukromnice má na bytí práv-
níka Antonína Černého již po řadu let. Antonín
je z chudé domkářské rodiny, která se zadlužila,
jen aby Antonín mohl destudovati a stát se do-
ktorem. Mladý právník, pilný snaživý student,
má již skutečně před doktorátem a chová v srdci
skrytý sen, že učiní Státnou Boženu, dceru Sou-
kupové, která s ním koketuje. Obvyklý románek
studenta s deeraškou bytné. Přichází však kap-
italista a majetník domů v Praze Červenka, starý
plešatý pán a požádá o ruku Boženy, která o-
chotně své zaladí prodá ziskuchtivě. Idealista An-
tonín se svěří se svou láskou veselému právníku
Malikovi, který doposud radost ze života hledal
jen v toulkách a pitkách a rozbírá důkladně po-
chybený směr jeho života a dokládá, že radost ze
života znamená oblažiti nejen sebe, ale i jiné a
toho že lze dosáhnouti jedině prací a píli. Malik
se změni, počne studovat, ale s Antonínem děje
se změna. Dověděl se o zasnoubení své Božen-
ky se starým domácím pánem, zapomíná na svá
předsevzetí a pustí se do piti. Doma zatím jeho
otec chalupník prodá poslední kravičku, jen aby
mohl vyhovět přání synovu, jenž píše nyní neu-
stále o peníze, které vždy proběhly. Dva klame své
staré rodiče zprávou, že je již doktorem, pije,
bouří a mezi ním a Boženou dochází ku scéně,
kterou Svoboda trochu přehnal. Antonín Boženu
povoli na zem a škrtí ji. Přiběhne matka a též
nešťastně volá: „Jděte se prát jinam“. Antonín se
odstěhuje k příteli Malikovi a chce způsobiti na
Boženině svatbě v kostele skandál. Jeho předse-
vzeti přerušeno je však příjezdem starých rodičů,
kterým domek a hospodářství prodáno v dražbě a
kterí přivázejí s sebou chudý nábytek, aby se pře-
stěhovali k svému synu doktorovi. Přiběhne bý-
valá bytná Antonína, pamí Soukupová, upomínat
staré o peníze, které jí Antonín zůstal dlužen,
vysvětlí, že Antonín ještě doktorem není, že je
obelhal, že se opiji. Starí chudáci jsou zdrceni,
ale Malik pronáší novou apotheosu práce. Anto-
ninovo srdce překypuje lítostí, slibuje, že bude
pracovat, zradná Božena mizí z jeho duše a An-
tonín vrací se do náruče staříčké matky. — Pro-
vedení „Směrů života“, potvrdilo plnou měrou, že
v divadelním odboru Komenského jest celá řada
mnohoslibných talentů, které by se uplatily na
divadlech prvého řádu. St. Kondrjova v ú-
loze Boženy hrála tak pěkně, že do nejmenších
podrobností neuceně vykreslila typ pražské sle-
činky. P. Štěpánek v těžké úloze právníka
Antonína vyjádřil jasné duševní zápas mladého
člověka. Pěkně vystupovala též J. Gagali-
kova. Její Soukupová měla v sobě všechny vý-
značné rysy pražských bytných. Starí manželé,
chaupník Černý a jeho žena, měli velmi dobré
interpretaty v p. Fialové a p. Babínkové.
Jich hra podala dokonatý obrázek českých ven-
kovských dobráků, kteří nám dali náli intelligen-
ci. Úloha starého kapitalisty Červenky velmi líst-
ně obsazena p. Schnalem. P. Kolář de-
bře se uplatil v úloze právníka Malika. Jeho
účinkující byla dokonalá, o čem má největší zá-
sluhu režisér p. Novák. Obecenstvo naplnilo
divadelní do posledního místa.

Uzavření hostinců v bezmasných dnech. Násled-
kem malé dodávky piva dojde v Praze k uzavření
hostinců v bezmasných dnech. Za českého ven-
kova se oznamuje další omezení dodávky piva do
hostinců.

Tabáková náhražka. V Cechách je nedostatek
tabáku, kterému snaží se někteří dobrodinci ta-
báku odpomoci různými výrobky náhražky tabá-
kové, která se vyrábí ze suchého dubového a
březového listí, máčeného v tabákovém výtažku,
jenž se prodává proti hmyzu na rostlinách. V ča-
sopisech začínají se objevovat inseráty těchto ta-
bákových náhražek.

Zabavené jmění. Rud. Schuhovi z Wild-
steinu, okres Chab. domobraneckému pěšáku
p. pl. č. 73. Zemský soud v Brně nařídil zabavení
nemovitého i nemovitého jmění: Jana Pačlika,
20letého, narozeného v Manerově, okres Vyškov,
příslušného tamtéž, svobodného stavebního kresliče;
Fr. Vlčka, 27letého, narozeného v Medlánkách,
okres Brno, příslušného tamtéž, svobodného rolní-
ka; Josefa Kukačky, 32letého, narozeného ve
Vyškově, příslušného tamtéž, ženatého obecního
strážníka; Ondř. Pappa, 27letého, narozeného
ve Vážanech K., okres Vyškov, příslušného tam-
též, svobodného stoláře; Fr. Holešovského,
24letého, narozeného v Doubravniku, příslušného
tamtéž, svobodného malířského pomocníka; Bohu-
mila Tauše, 22letého, narozeného v Kordovicích,
okres Boskovic, příslušného tamtéž, svobodného
kotláře; Jana Oulehly, 42letého narozeného v
Maršovicích, svobodného řezníka.

Konfiskace. Nové zajatí krajané sdělují, že byl
zabaven zemským trestním soudem v Praze mo-
vité i nemovité majetek Ladislava Langra, maji-
tele realit. Nekoř—Roketnice. Ladislav Langr byl
velmi zámožný a těšil se velké popularitě, za to
u c. k. úřadů černo-žlutých byl v nemilosti. Pří-
čina zabavení není známa.

Zakázané tiskopisy. C. k. zemský trestní soud
v Praze, jako soud tiskový nařídil zničení zaba-
vených výtisků těchto tiskopisů: Knihovna kacířů
č. 1. a 2. r. 1903 (interpelace posl. Hybeše a
soudruhů podaná 23. října 1902 v říšské sněmovně),
„Nový kult“, „Nový člověk“, revue pro výchovu
národní, ilustrace na obálce, jakož i celý obsah
nepravdivého tiskopisu Ant. Rehoř: „Ze živých
hrobů“, „Česká osvěta“ roč. XII. — Zabavena
„Ročenka“ městské spofitelny v Benešově na rok
1917 pro přečin proti § 300., 308. a 310. tr. z. Za-
bavena kniha Jana Havlas: „V kraji věčného
jara“. Dále propadla konfiskací kniha: „Idyllické
obrázky z pole“, sbírka povídek polního kuráta
Josefa Sacha.

Zastavení časopisů. V měsíci prosinci m. r. a
v lednu t. r. zastaveno v Cechách a na Moravě
18 časopisů. Jest příznačné, že z 18 zastavených
časopisů je 12 autonomně sociálně-demokratic-
kých. Censura krutě řádila též ve Slezsku. Ze
sedmi českých časopisů slezských vycházejí nyní
jen dva. Stihání českých listů jest důsledkem
jejich neobroženého postupu vůči rakouské
vládě.

Poslanec R. Bechyně zemřel. Z Prahy došla
naším zajatcům zpráva, že soc. dem. poslanec na
říšské radě R. Bechyně zemřel. Listky jsou
psány počátkem října 1916. Poslanec Bechyně byl
současně redaktorem „Hlasu Lidu“ a v čer-
venci 1915 byl zatčen pro válečnou báseň, již
poštovní cenzura zabavila. Mor.-ostravský vá-
lečný soud však posl. Bechyně po měsíční vazbě
osvobodil.

Tragický osud rodiny Šamánkové. V noci na
28. XII. skončil sebevraždou v Liberci, otrávil
se, pan MUDr. Václav Šamánek, praktický
lékař a syn zvěčnělého vůdce české menšiny li-
bérské dra V. Šamánka. Zoufal si následkem
berecké dra V. Šamánka. Zoufal si následkem
choroby ušní, která brozila úplně přípraviti jej
hřana byla neštěstím. V Karlsruhe při leteckém
útoky zabynulo dítě jednoho ze synů Šamánko-
vých, nyní zajatého v Rusku a matka ze žalu
nad tím spáchala sebevraždu. V Liberci žije ještě
nejmladší syn dra Šamánka st., inž. zemědělský,
p. Jar. Šamánek.

Umrti. V Ústí n. Or. zemřel MUDr. Edvard
Materna. Skon jeho překvapil bolestně celo-
město. Ústí n. O. ztratilo v něm lidamila a zna-
menitého lékaře. — V Olomouci zemřel oblíbený
menšího lékaře. — V Olomouci zemřel oblíbený
a zasloužilý lékař dr. A. Hříbek ve věku 46

Číslo 43

Československo

Československé vojsko.

Manifestace prv. pluku na památku třiletého jubilea vytrpění československého revolučního vojska.

První pluk prvního československého revolučního vojska se schází na čestném místě a děkuje všem svým přátelům a příbuzným za jejich podporu a pomoc. Dnes shromážděna v celém pluku přední vojska je čestná družba Německé strany, která zde působí v celém našem území.

Děkujeme vám, milí přátelé, za vaši podporu a pomoc.

Tento týden má velký význam pro celý náš československý národ a vyhlásil pro vás slavný první pluk M. Jana Husa. Slavná památka třiletého trvání našeho národního vojska, kterého zakladem i základem byl náš optimistický národní vůdce, který se se svou stranou odhodlal k velkému kroku v Kyjevě, aby obrátil dráhu českých dobrovolníků i vystoupil na pole války, na kterém se odhrává poslední rozhodná jednání největšího tragického děje. Je to zápasem všokého Slovstva s jeho tisíciletým vrahem — Němcem, zápasem našich utiskovaných národů za svobodu i právo samostatného vývoje, zápasem za celý náš krveprolitý národní život.

Tři léta! Když třetí rok plnou sílou, tehdy se nám zdá, že třetí léta jsou obrovsky nepatrná. Leč když život jak jedliček, tak i celý náš národ, naše se ke předu jako divá bouře, když náš životní zápas válečný, když každý z nás se valer bláze na látku a pocením trapně houpá, jako nové správy Jobovy přinese naše přísti čas, tehdy, o tehdy jedna hodina se nám často zdá k nepřítelům dlaní, tehdy jedna — dvě vteřiny přání nám často tolik času a boje, že jich stačí pro celý náš ostatní život, tehdy tři léta nabývají významu celé epochy.

Čím více změn a událostí nám listá doba přinesla, tím se nám zda být obšírnější. Uplynulo třetí naše národní vojska bylo tak bohaté nejrůznějšími i vážnými příběhy, že by podrobná historická líčení tohoto třiletí naplnila chromou velezapomavenou knihu. Vím, starým družníkům zajisté se zda, že se tomu už velice dávno, kdy jste se v Moskvě, v Petrohradu i jiných městech shromažďovali, abyste utvořili jádro nar. vojska, kdy vás na náměstí kyjevském naši rolníci s nadšením vítali a optimně lehnali na pouť, která vás vedla na pole války.

Mnoho se změnilo i změnilo za tři léta u nás i kolem nás. Skrovná počtem družina rozšířila se s počátkem v celý pluk — váš pluk Jana Husa, potom v brigádu, divizi a posléze v arm. sbor. Místo svého přebývání stále jsme měnili, měnily se i naše úkoly. Šťastí válečné chvíle se tu na stranu našich spojenců, tu na stranu našich nepřátel. Leč v jednom ohledu v našem československém vojsku pranic se nezměnilo. Pěst našich junáků stále jest křehovité rafata i hotova k boji s odvážným nepřitelem za svobodu Čech i Slovenska. Srdce jejich neustává ani na jeden den a stejně jako před třemi lety v něm víří nezkrocená touha po odvetě za všechna utrpení českého lidu, za všechny jeho slzy, za všechnu krev, jimiž jsou zroseny plky československé od Šarouny zroseny plky československé od Šarouny do Tater. Jejich mysl zůstala stejně jasnou i čistou, jakou byla před třemi lety, nikdy neztrácející naději, že konečně všichni zřítíme. Nechtějí sáhnout na cokoliv dle lidské ideje, my jsme vzdávati a vzdáme tymlů naše bojovníky za velké slovenské i všelidské ideje. A kdyby nám zde někdy nabylo možno bojova, pak půjdeme přes

hory i dooly, přes souše i oceany a postavíme se v řady těch, kteří nepozbyli naděje v konečnou vítězství práva i spravedlnosti nad tyranem i podlostí, svobodou nad porobou, pravdy nad lží. Slova velkého vojína Trocnovského „Pomni, Jeno, pravda zvíťazí“ stály byt i zástanou našim, hlubokým přesvědčením našim lidem. My stále budem opakovat slova velkého básníka:
Троцькім, німці і фашистам, —
Справу неухватимо виграємо,
Чесла неухватимо зрешого
і на одомовілля самостійності
визнають нашу волю.

My jsme dnes zrovna tak jako před třemi lety pevně odhodláni do porobení vlasti se postaviti. Buď zahyneme se zbraní v ruce, aneb se vrátíme do vlasti svobodné, samostatné. A jestli se tento náš slavný sen vyplní, tehdy s posvatými city lásky skloníme svo horká čela k rodné půdě i položíme tu drahou, svatou pro nás zem, v níž odpočívá tolik národních mučedníků, a šakra své draze matičky vlasti skrupuje vřelými slzami, slzami radosti. Tenkrát vyplněm i vaškera svůj stesk i touhu po domovu, které nás nyní hořou. A naše draha mati, svobodná, slavná, šťastná Českoslovač přivine nás k svému srdci a zaléptá: „Pojďte, milé děti, pojďte domů, vstupte zase pod rodný krov do tichých českých peřebnaných chaloupek, do čilých hluchých měst. Vratte se na své otcovské lány, vstupte opět do osifolých škol, vraťte se do svých vzorných dílen. Lábám vaše rány, které jste utřili v boji pro mne, že-lhám vašemu budoucímu pokoji, vašemu budoucímu štěstí.“

Uplynula tři léta — tři léta těžko zkoušky, kterou jsme konali před celým světem a můžeme s dobrým svědomím říci, že tato naše zkouška zra. vstí dopadla výborně. Český vojin na Rusi dokazal svou vyspělost politickou, rovněž i svou zmužilost.

Český vojin na Rusi dokazal, že ten národ, ke kterému patří, jest hoden úplně státopravní svobody i že si tuto svobodu dovede uhájiti před nepřitelem byt i dvakrát silnějším. Český vojin na Rusi dokazal, že porěstí o hrdinnosti jeho předků Husitů nejsou baři, nýbrž dějinou pravdou a že nynější Čechevé zůstali takými roky, jakými byli jejich praotci patnaectého století.

S počátku naši družinníci vykonávali v různých místech obšírně ruské fronty těžkou i zodpovědnou úlohu rozvědčičů a na tomto poli válečné činnosti záhy nabylí nejlepší pověsti. Jich rozvaha, znalost jazyků i neohroženost záhy došly spravedlivého uznání v kruhu nejvyšších vůdčů válečných. To bylo období, kdy českému dobrovolníku bylo překonávati různé předsudky o jeho věrnosti i spolehlivosti, kdy bylo jemu snažeti nemalá příkoří. Leč družinníci neztráceli své válečné náhledy, nepozbývali víry v konečný vítězství.

Konečně přiblížil se červen tohoto roka. Rozptýlene části československé brigády jako orli šetily se k řece Strypé. Orloj udeřil a dovanerací červen přinesl jim zaslouženou slávu pravých hrdinů i roznesl jich jméno nejenom po všech frontách ruské armády, nýbrž i po tábarech všech našich zahraničních spojenců. Mogila, horka 892, Pogřebce, Chorostec, Pecova, Joverna — všechna tato i jiná místa budou zapsána zlatými písmeny v dějinách československého národního vojska i v historii našich Čech.

Tři léta nemalých utrpení i hrdinných činů! — Ne všichni junáci jsou dnes mezi námi. Mnoho jsme navždy ztratili.

Mnozí drímají svůj věčný, slavný sen v prostých mohylách na horách karpatských, na hřbitvech Cecove, Krásné i jiných vesek haličských. Mnozí odpočívají nedaleko těch zakopů, kde život svůj zložití, a místa jich věčného pokoje jsou nám neznáma.

Slavná památka třiletého trvání našeho československého národního vojska, věnujme věčnou vzpomínku těm, kteří svou lásku k svobodné vlasti i svou chrabrost hrdinnou smrti spečetili. Jich jména nikdy nevyumizejí z paměti naší, jich jména budou někdy známa všemu lidu českému, budou zpodobněna s upřímným pohnutím vyslovována každým Čechem.

Nechtějí utiši svůj nezměrný bol jich otce i matičky, vždyť udělam jich synů bude věčná slavná památka.

● Чесла воспринять отъ сына и на обложкахъ самогласныхъ съ благодарностью помнить ихъ имена

Po této řeči shromáždil se pluk na cvičišti za velkostatkem do čtvrtce, aby přivítal dostavivšího se na manifestaci velitele našeho prvního československého arm. sboru.

Velitel našeho sboru představil se bratřím dobrovolníkům řečí, ze které vyznívala radost nad pohledem na tak disciplinovanou část, mající za sebou celou řadu vážných valečrých episod. Velitel arm. sboru vyjádřil své poděkování těm, kteří ho povolali v čelo velké vojenské jednotky československého vojska, což prohláňuje za velkou čest pro sebe a vynasnaží se český korpus néiniti nejen nejobavandější jednotkou u nepřátel, nýbrž vésti jej k vítězství české věci.

Český vojen. komisař profesor M a x a vítá vřelými slovy velitele prvního československého vojska a jmenem odbočky Národní rady vzpomíná padlých dobr. vojáků, jejichž jména navždy budou zapsána v nových dějinách svobodné vlasti v samostatném československém státu.

Sekretář plukovního výboru hr. Jaroslav Hašek věnuje jménem plukov. výboru vzpomínku našim padlým hrdinům od Karpat až po Pruské močály a všem těm, kteří první vzali zbraň do ruky a vyšli dne 9. září 1914 z Kyjeva, vedeni jedinou touhou osvobodit vlast z jarma Habsburků. A tak jako oni i my dnes na nic jiného ne-smíme myslet než na rozbití staré monarchie. Na naši revoluční akci musíme myslet každou hodinu a každou chvíli, cele své snažení a všechnu práci věnovat své dějinné pomstě a touze nicít a dobytí proklete soustátí.

Velitel pluku děkuje ještě veliteli arm. sboru za mflou návštěvu v den tak velice významný nejen pro první pluk, nýbrž pro celé československé vojsko.

Tim byla manifestační schůze ukončena a za zvuků písně „Rudého praporu“ byly odcházely domů a udělím flčky Člamarů dlouho ještě zněl refrain písně revoluce: „A potom budem soudit my“.

O slavnosti československého založního prapor v Žitomíru přináší zprávu žitomírská „Bozorni“ ze dne 30. m. m. Batalionny svatek uspořádaný, osvětový klubem českoslov. husitských praporů začal se parádem a gymnastickými cvičeními dne 25. m. m. a skončil se večer divadlem a koncertem v městském divadle. Koncert byl zahájen českou hymnou, načež sborově zapěna celá řada nar. písní. Středem večera byla gymnastická cvičení, která vyvolala bouři potlesků u ruského občanstva. Zvláště ochrana jednoaktovka „Má sva George“

PŘEHLED BOJIŠTĚ.

Německo-rakouská fronta.

Na ríšsko-dynastické frontě stále se projevuje obousměrná důležitá činnost. Ve většině případů podle patří Němcům, kteří kráčí vstříc a náhlými útoky na různých místech zabuzeli dojam, jakoby se důkladně připravovali k nové velké válečné operaci, sčkoliv po uplynulý týden nebylo zpráv o hromadění větších německých sil na této frontě. Vážnější srážky byly v okolí mysu Chlissenberg, Spital, Timmermann, Livenhofs, při čemž v okolí Timmermana Němci zatlačili ruské přední oddíly z první řady nákopů, ale protiútokem na druhé dva byli donuceni ustoupit.

Na ostatní frontě panuje do teď klid, výjma frontu rumunskou, kde nepřítel 25. m. m. v směru Buzes po silném dělostřeleckém boji průběžným útokem dostal část ruských nákopů na jih od křehotání, ale potom byl opět zatlačován zpět. Téhož dne těžká děla nepřátelská bombardovala Galao. Dle dodatečných zpráv v boj u Vaskovce (Hukovina) 25. m. m. Rusové zajali 12 dělostřelců, 750 mužů, vrazili 10 kulometů, 2 děla 27 mm, 1 bombomet, poškodili plovákí posádka bombardu 2 velké minomety, 12 letáků a 4 těžká děla.

Činnost letců na celé frontě jest neveliká. Téžba se též zmiňuje o náletě ruských letců 25. m. m. na Riga a okolí, při čemž bylo bombardováno ruské nádraží. Za uplynulý týden byla zničena 2 nepřátelská letadla.

Baltické moře.

25. m. m. ruské výzvědné parníky vedly boj s 10 německými parníky v labetském zálivu, při čemž na jednom z nich vrazil nádrž, načež všechno loďstvo opustilo k jihu. Téhož dne 14 aerostátů bombardovalo Cerelské baterie a transporty; na druhý den s nepřátelských letadel znovu útočilo na pohraniční Cerelské baterie.

27. m. m. 9 letadel bombardovala též Cerelský rayon, při čemž byl poškozen 1 nákladní parník. Současně miny v Sebanském zálivu a u Kurlandského pobřeží. Tato zvěštění činnosti byla předzvěstí nové válečné operace, k jejímuž provedení Němci zvolili nadmíru příznivý moment. 29. m. m. pod nehranou řadových pancéřových lodí (breadnoughtů) Němci vysadili v sev. části ostrova Oesel v zálivu Tagalacht a v jižní části ostrova Dago a vai Nerro značné oddíly pěchoty. Přímorské ruské baterie byly přiručeny brzy smeteny mohutným ohněm děl pancéřových lodí. Kromě

toho Němci vzhledně využili mlhy a špatné viditelnosti k úspěšnému provedení svých plánů. Nepřítel vyloduje na ostrov Oesel nové a nové oddíly, které soustavně zatlačují posádku ostrova v jiho-východním směru. Dle posledních zpráv jsou již v 6-8 km od Arensburgu, takže obsadili větší část ostrova. Dle ráznosti průběžných vojenských autorit ostrov Oesel jest strážec pro ruskou obranu. Právě mezi Ozelem i Dago jest místem čilých námořních bitvy, při čemž 29. m. m. zde byly potopeny 4 německé torpedovky. Německý oddíl, vyřazený na o. Dago, vrátil se zpět poněvadž nemohl obstáti před soustředěným ostřelem a moře i se soust. 80. m. m. jižní eskadra nepřátelských lodí pokoušela se prolouit Sebanský průlivem do ríšského zálivu, avšak byla přinucena daleko-něnou latskou ostrova Oesel k ústupu. Současně severní eskadra torpedovek pronikla do průlivu mezi ostrova Osepe y, ale po krátkém boji s ruskými lodmi ustoupila zpět.

Jak daleko se rozvíjí nová německá válečná operace, těžko souditi. Rozhodující slovo patří ruskému jloin, jež nyní má dokázati svoji oddanost mladé republice. Též mnoho bude záležeti na vhodném seskupení ruských vojsk v nových strategických místech, aby se zabránilo soustavným mořským a pevnostným útokům nepříteli. Zdá se, že třeba zde poznamenaní, jak výtečně umění Němci využívají nevyrovnaných ruských poměrů pro své účely. Od 24. září začíná železniční stávka s programem, aby od 29. září bylo veškeré železniční spojení přerušeno. Současně vhodné v německém tisku objevují se zveřejněné zprávy o vypracování v německém loďstvu, které našly důstojnou ozvěnu v Kronštadtu, jehož rada dělnických a vojenských zástupců přijala usnesení, že od 29. září se nepřidružuje v ničem prozatímni ruské vládě, 29. Němci se vylodují na ostrov Oesel. Zajisté jest ve všem tom mnoho německé práce, která ovšem přináší své plody.

Kavkazská fronta.

Ve směru Diza-Oromar ruské oddíly pokračují v postupu. Dne 19. m. m. dobyly vsi Marafa a 20. obsadily město Čad (140 km. záp. Urmie). Zajato celkem 250 Kurdů, ukofistěno 50 mauseťovek, velký sklad patros a stádo brávn. Kromě toho vysvobodily ze zajetí 200 Syřanů. Turci ustoupili na pravý břeh Velkého Zeha, zničivše za sebou všechny mosty. Na ostatní frontě na různých místech srážky výzvědných oddílů a předních hládek.

Balkánská fronta.

Nepřítel 25. m. m. dobyl vesnice Osman Kamilla, ale byl dělostřelbou donucen opustiti ji. Vy-

chodně Dojranského jezera srážky výzvědných oddílů. Na ostatní části fronty beze změny.

Francouzská fronta.

V Belgii Angličané stále pokračují ve svém postupu, jež má za účel nedati Němcům možnost rozvinouti maximum sil proti dočasně ustábenému Rusku. Jestliže Němci, nehledě na tak výjimečné příznivé okolnosti, nemohou podniknouti veškeré válečné tažení proti Rusku jako v 1915. roce, za to Rusové mají se děkovati Angličanům a Francouzům, kteří skutky a ne slovy a papírem potvrzují spojeneckou věrnost.

Německé protiútoky 25. září na nové postavy anglické skončily neúspěchem. Hned na druhý den Angličané počali postupovat na široké frontě, z v. Ypres, od St. Jean — jižně Broodseynde, při čemž dostihli všech vyčerpáných met, zajali 2188 mužů, z toho 27 důstojníků, dobyli několika poutech děl, kulometů a zákopních hmoždíků. Další útok byl zabráněn 29. a 30. m. m. při čemž po celé frontě postupu od železničního lesa Angličané postupují značně do předu. Při tomto ústupu anglické frontě až dosud zajali 500 mužů. Nyní anglická fronta se táhne od jižního kraje Hutsuitského lesa na Poelkap He. východní sklonky blávného horského hřebce záp. a jižně Pascheudaels návrší severo-vých. a vých. Broodseynde, vyvýšeninu nad Beelaere, Holleceke.

Francouzi zaujímají část fronty v okolí Rixschvete a tvoří levé křídlo anglického postupu, při čemž ve výsledcích nikterak Angličanům neustupují. Při ústupu 29. září Francouzi poměrně lehce zlomili dpor Němců na frontě 2 a půl km, dobyli území hloubkou do 5 km a rozšířili je až jižního kraje Hutsuitského lesa. Zabrali opevněné vsi St. Jean, Mangelaere, Velthoeck kromě celé řady opevněných farm a srubů. Dosud bylo zaznamenáno více než 400 zajatců.

Na ostatní frontě čilé dělostřelecké boje podél řeky Alme a na prapým břehu měly bez pěchotných srážek.

Italská fronta.

Nepřítel útočil na Šakopy u horského masivu Costa Bella a byl odražen s těžkými ztrátami. Na planině Baineirza odehrávají se čilé dělostřelecké boje, prováděné častými srážkami pěchoty, při čemž italské oddíly vzaly 100 zajatců a 5 kulometů. Na Carso též silná dělostřelba.

LITERÁRNÍ BESÍDKA.

Harfa.

Paní A. Škvorová.

V ponurá, podivná jeseni,
v dni historické,
v ději i života kypění,
kdy osudy lidské
vrst v chaosu vášni a zmatku,
kdy chvějí se osnovy světa,
v mém srdci opět zkvěta
ta krásna mileho svátku,
ty zvuky, jichž výzvozný hlas
hlaví moji duši, v již v hloubkách
dlouho se zmatl a třás ...

Hlas kralovské harfy zde zněl
i mohutný myšlus sprádal,
z chvějících strun kdy skládal
národa mého slávu i žal ...

Já píseň staro jsem slyšel,
husitských rytmů spád,
jich vítězství slavná i pad:
jich výzva novému pokolení,
k novému životu, k nové síle,
k mocnější víře i zápolení,
až harvy naše, radé i lidé,
jež vo věchru bojů naš hláscou nám hlaj,
zvířetí všude v rolném kraji.

Já veselá tony jsem slyšel
národních písní
Tvář věčně smavá a libozná,
bez pout, jež hani
dnes zmněný ...

tvář národní duše vítězná,
jež přeje si zpívat a jásat a žít,
vyvalás přede mnou z chvějících strun,
a v uměleckém kouzlu, něžná a vřelá,
se v pocelu dotkla mého čela.

Já tesknici zvuky jsem slyšel,
„ach není tu není“ melancholické.
Mnou pohubl smutek i bože lidské,
vir života nejistý, kum vědních dní,
zraněných srdci touhy sněle, ...
Já slyšel jsem v písní národní
neklidná srdce v horoucím těle,
naději chrámy a hory snů,
přisliby dalek magické
i přítomné dny tragické ...

A na konec opět zde slavně zněla
bojovná píseň husitská ...
Opět dnes světu vyprávěla,
že ještě je láska, jež mocně piá
v junáckých srdcích!
že ještě je láska, že ještě je víra
ve vlastni národ a ve vlastni síly,
že ještě se sládece v boji zmira,
že neklesá nikdy a nemže lev bílý.

Dnes, v chaosu vášni a zmatku,
kdy chvějí se osnovy světa
v mém srdci opět zkvěta
ta krásna mileho svátku,
ty zvuky, jichž výzvozný hlas
hlaví moji duši, v již v hloubkách
dlouho se zmatl a třás

Rudolf Medek.

Vínko:

Po stopách tiché práce.

Trpitelka!

Dlouho jsem hledal v dějinách nynější
války hlavní rys naší ženy. Mluvíla ke mně
těžkými slzami a lomícima rukama, když
odjížděl první její syn za neznámým osudem
do cizí, nehostinné země, aby zapřel vše,
čemu ho učila matka o lásce k lidem, a po-
stavil se se zbraní v ruce proti svým bratřim.
Mluvíla ke mně vpadlýma očima a třesoucím
se hlasem, plným pokory a odřikání, když
nemohla, poutnice tichá, putovati na hrob
svého miláčka. Mluvíla ke mně požehnaním
a modlitbou, když jí zabránili, aby spatřila
a vtiskla v svoji duši teskný, loučící se po-
hled nejmladšího syna, ještě dítěte.

Mluvíla ke mně, mluvíla k vám, mlu-
vila k tvrdému, nechápajícímu okolí tichou
pokoron raněného, neuznaného srdce.

Láska dodávala jí síly. Utrpení posvě-
covalo její práci!

Trpitelka!

Nezapomenu nikdy bolestného objeti své
matky při odjezdu, věčně budu vidět zlo-
menou postavu své matičky.

A přece ani v tomto jediném okamžiku
— více nám nebylo dáno — starostlivá, ži-
votem trpce zkušena žena nezapomněla, že
otec opouští dítě, a iaskou svoji uskonečnu,
jduci až za hrob, pochopila a prožita celou
tragédií toužením. Dítě jejího dítěte mělo jí
nabraditi, eč chtějí jí připravití osud.